

DEPUTACI TRYBUNAŁU KORONNEGO Z WOJEWÓDZTWA BEŁSKIEGO I ZIEMI CHEŁMSKIEJ W PIERWSZEJ POŁOWIE XVII WIEKU JAKO DZIAŁACZE SEJMIKOWI

Oleksij Winnyczenko

Lwowski Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki

ABSTRACT

DEPUTIES OF THE CROWN TRIBUNAL FROM BELZ VOIVODESHIP AND KHOLM LAND AS *SEJMIK* ACTIVISTS IN THE FIRST HALF OF THE 17TH CENTURY

The information on Belz and Kholm judges-deputies of the Crown Tribunal collected in this article shows correlation between their activities at local *sejmik* (*dietine*) meetings and the fulfillment of their duties as deputies. On this basis, one can conclude how much the deputy post contributed to the career of some *sejmik* activists whose election to the Tribunal could become a starting point in their further public advancement, their only one success in public life or, on the contrary, a regular practice. At the same time, the deputy post was not a monopoly in the hands of a narrow social circle, continuing to be an element of public career even if it did not constitute a way of life for noblemen.

Key words: Crown Tribunal, judge-deputy, *sejmik* (*dietine*), *sejmik* activists, gentry, Belz Voivodeship, Kholm land

Słowa kluczowe: Trybunał koronny, sędziowie-deputaci, sejmik, sejmikowi aktywiści, szlachta, województwo bełskie, ziemia chełmska

Przeprowadzona wcześniej rekonstrukcja składu personalnego Trybunału Koronnego w czasie panowania w Rzeczypospolitej króla Władysława IV pozwoliła na ułożenie listy sędziów-deputatów, którzy reprezentowali szlachtę poszczególnych województw i ziem koronnych w tym sądzie podczas 15 kadencji rocznych (od 1632/1633 po 1646/1647 r.)¹. Udało się ustalić nazwiska 400 deputatów, tj. ok. 60% zespołu sędziów świeckich trybunalskich orzekających w tym czasie. Dla scharakte-

¹ O. Вінниченко, *Депутати Коронного трибуналу 1632–1647 рр.*, „Вісник Львівського університету. Серія історична” 2009, вип. 44, с. 279–329.

ryzowania tej grupy szlachty zostały uwzględnione także inne formy ich aktywności publicznej, między innymi udział w elekcjach królów, obiór na posłów, nominacje na urzędy koronne i ziemskie itd. Analiza tych danych pozwoliła wstępnie wydzielić spośród sędziów trybunalskich kilka typowych grup (oczywiście umownych, ponieważ jednego deputata można było jednocześnie zaliczyć do kilku grup). Były to grupy parlamentarzystów, sędziów profesjonalnych, urzędników, senatorów, magnatów, klientów, przedstawicielei klanów rodzinnych, osób niepublicznych i inne. Podział ten jednak nie był konieczny, ponieważ nie zostały uwzględnione wiadomości na temat działalności deputatów na forum sejmikowym własnego województwa lub ziemi – głównie biorąc pod uwagę format publikacji oraz stan zachowania źródeł dla poszczególnych sejmików.

Artykuł ten jest próbą pokazania na przykładzie województwa bełskiego i ziemi chełmskiej w pierwszej połowie XVII wieku, jak dla poszczególnych osób wykonanie funkcji deputackiej pozostawało w korelacji z ich udziałem w sejmikach ziemskich. Ze względu na stan źródeł wiadomo nam o prawie 60 deputatach bełskich i chełmskich, wybranych do Trybunału w okresie od 1578 do 1647 roku (czyli w ciągu pierwszych 70 lat jego funkcjonowania), co stanowi mniej niż połowę ich ogólnej liczby – wszystkich deputatów miało być 123, lecz niektóre sejmiki deputackie nie zakończyły się pomyślnie².

Zasadniczo reprezentacja trybunalska województwa bełskiego i ziemi chełmskiej nie różniła się od ogółu deputackiego zespołu. W szczególności w pierwszej połowie XVII wieku na deputackich sejmikach w Bełzie i Chełmie szlachta wybierała³ politycznie aktywnych działaczy sejmikowych, którzy regularnie reprezentowali swój region jako posłowie na sejm, lecz również niejednokrotnie zostawali sędziami Trybunału (pomimo faktu, że jednoczesne wykonywanie funkcji parlamentarnych i deputackich było sprzeczne z uchwałą sejmu z 1616 r.⁴).

Wśród uczestników sejmiku chełmskiego **Stanisław Stawski** po raz pierwszy występuje 20 lipca 1605 roku, kiedy brał udział w elekcji podsędka chełmskiego. Sejmik posejmowy 5 kwietnia 1619 roku wybrał go na poborcę i szafarza, a następny sejmik, przedsejmowy, 22 września 1620 roku pokwitował odbiór oddanych przez niego pieniędzy. Podczas zjazdu w Chełmie 21–23 października 1620 roku popierał marszałka Jana Skaszewskiego, podkomorzego chełmskiego⁵. Został wybrany na **deputata** na sejmikach deputackich 10 września 1629⁶ i 11 września 1634

² O. Вінниченко, *Депутатські сеймики Белзького і Руського воєводства в останній чверті XVI – першій половині XVII століття: організація та невиборчі функції* [w:] *Patrimonium. Студії з ранньомодерної історії Центрально-Східної Європи*, за ред. В. Михайловського і Я. Століцького, Київ – Краків 2015, т. I, с. 169–188.

³ Poza przypadkami, dla których wprowadzono przypisy, informacje o składzie osobowym Trybunału Koronnego w tym okresie zaczerpnięto z: O. Вінниченко, *Депутати Коронного трибуналу...*

⁴ *Volumina Legum* (VL), т. III, s. 133 [O deputatach trybunalskich koronnych, 1616 r.].

⁵ Akta sejmikowe ziemi chełmskiej 1572–1668 (dalej: ASZCh), oprac. W. Bondyra, H. Gmiterek, J. Ternes, Lublin 2013, s. 96, 128, 129–130, 133, 135–137.

⁶ Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku, rkps 201 (dalej: BK), k. 351 v.; Центральний державний історичний архів України у Києві (ЦДІАУК), ф. 25, оп. 1, спр. 183, арк. 133; спр. 198, арк. 1068 зв.

roku. Właśnie na panowanie Władysława IV głównie przypadła działalność S. Stawskiego, kiedy obejmował on urzędy podstolego i podstarościę chełmskiego⁷. Jako marszałek kierował obradami sejmików przedsejmowych 30 października 1635, 25 sierpnia 1639 i 2 stycznia 1643 roku. Na sejmiku relacyjnym 24 stycznia 1636 roku został administratorem do wybierania czopowego i jednym z deputowanych do porachowania z poborcą. Szlachta ziemi chełmskiej obierała Stawskiego swoim posłem na sejm na sejmikach przedsejmowych 9 grudnia 1636, 11 maja 1637, 27 stycznia 1638 i 27 marca 1640 roku, zaś poborcą – na sejmiku 24 czerwca 1638 roku. Sejmik relacyjny 25 czerwca 1640 roku specjalnie określił dla podstolego porządek wybierania czopowego i furmanki oraz przekazania pieniędzy do rąk szafarzy, z czego Stawski miał złożyć rachunek na sejmiku deputackim 9 września 1641 i ostatecznie na sejmiku relacyjnym 6 maja 1642 roku⁸. Po raz trzeci został wybrany na **deputata** do Trybunału na sejmiku deputackim 15 września 1642 roku. Na sejmiku elekcyjnym 19 stycznia 1643 roku był jednym z kandydatów na urząd sędziego ziemskiego, na który nominację otrzymał wkrótce⁹. Później, w latach 1649–1651, brał udział w działaniach sejmiku chełmskiego, będąc obierany marszałkiem, deputatem oraz szafarzem¹⁰.

Wśród deputatów były osoby mające doświadczenie sądowe i, ogólnie, w działalności publicznej.

Andrzej Romanowski na bełskim sejmiku przedsejmowym 25 sierpnia 1639 roku został wybrany na posła na sejm¹¹. Na sejmiku elekcyjnym 16 lutego 1640 roku był jednym z kandydatów na urząd podsędka bełskiego, na który nominację otrzymał niebawem¹². Brał udział w obradach sejmiku relacyjnego 27 czerwca 1640 roku i podpisał jego laudum. Jako marszałek kierował obradami sejmiku przedsejmowego 9 lipca 1641 roku. Na sejmiku relacyjnym 28 kwietnia 1643 roku wybrano go na jednego z dwóch administratorów czopowego, dlatego podpisał laudum w sprawie zboru tego podatku. Brał również udział w sejmiku deputackim 14 września 1643 roku, po którego zakończeniu zaświadczył swoim podpisem pokwitowanie sejmikowe dla poborcy. Na sejmiku deputackim 10 września 1646 roku wybrano go na **deputata** do Trybunału Koronnego, a na sejmiku relacyjnym 15 stycznia 1647 roku objął stanowisko jednego z komisarzy do spraw zwołania zjazdu szlachty bełskiej w przypadku niebezpieczeństwa. Podczas sejmiku przedsejmowego, 11 kwietnia 1647 roku, złożył sprawozdanie w sprawie zebranych z czopowego i furmanki sum pieniężnych i otrzymał pokwitowanie¹³.

⁷ *Urządnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV–XVIII wieku. Spisy*, oprac. H. Gmiterek, R. Szczygieł, Kórnik 1992, s. 179 (nr 1333), 266.

⁸ ASZCh, s. 181–184, 185, 188, 195, 198, 205–206, 207, 214, 219, 228, 231, 232–234, 238, 245.

⁹ *Urządnicy województwa bełskiego...*, s. 183 (nr 1363); ASZCh, s. 246.

¹⁰ ASZCh, s. 266, 270–274, 294, 306, 310, 312.

¹¹ Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich (dalej: BZNO), rkps 15964, t. I, vol. 1: Lauda sejmikowe bełskie 1572–1673 (dalej: BZNO Lauda), s. 158 (nr 106).

¹² *Urządnicy województwa bełskiego...*, s. 52 (nr 219).

¹³ BZNO Lauda, s. 167 (nr 108), 168 (nr 109), 176 (nr 110), 190–191 (nr 117), 192 (nr 119), 203 (nr 124), 211 (nr 127).

Kolejna grupa to starostowie, którzy *ex officio* mieli duże wpływy na szlachtę swoich powiatów jako namiestnicy królewscy – jak na przykład starosta grabowiecki Jakub Leszczkowski albo starosta chełmski Hieronim Jełowicki.

Wiadomości o początkach działalności **Jakuba Leszczkowskiego** na sejmiku w Bełzie nie mamy, choć musiał brać udział przynajmniej w sejmiku elekcji podsejduka ziemskiego, ponieważ otrzymał nominację na ten urząd 19 września 1613 roku¹⁴. Został wybrany na **deputata** do Trybunału na sejmiku deputackim 10 września 1618 roku¹⁵. Uczestniczył w sejmiku nadzwyczajnym 30 października 1620 roku i wspólnie z innymi szlachciami złożył manifestację. Szlachta bełska obierała J. Leszczkowskiego swoim posłem na sejmikach 27 lipca 1621 i 6 stycznia 1624 roku. Pod jego kierownictwem jako starosty grabowieckiego 24 kwietnia 1623 roku odbyło się okazowanie szlachty województwa bełskiego. Miał brać udział w obradach sejmiku posejmowego 19 marca 1624 roku; wtedy uczestnicy zjazdu wyznaczyli starostę grabowieckiego na jednego z urzędników, którzy byli zobowiązani gromadzić pospolite ruszenie województwa. Sejmik przedsejmowy 20 listopada 1624 roku wsparł prośbę Leszczkowskiego o rewizję jego wydatków na restaurację zamku grabowieckiego¹⁶. Został wybrany na posła na sejm podczas sejmiku przedsejmowego 12 grudnia 1628 roku¹⁷. Sejmik pokonwokacyjny 2 sierpnia 1632 roku mianował go jednym z sędziów do sądów kapturowych, laudum tego zjazdu podpisał jako trzeci (po marszałku i kasztelanie bełskim)¹⁸. Został wybrany na **deputata** do Trybunału na sejmikach deputackich 13 września 1632 i 14 września 1637 roku¹⁹. Uczestnicy sejmiku przedsejmowego 30 stycznia 1638 roku poparli prośbę Leszczkowskiego dotyczącą wyrębu drzewa w starostwie grabowieckim, potrzebnego do naprawy zamku. Na elekcji podkomorzego bełskiego, 20 grudnia 1638 roku, mianowano go jednym z kandydatów na ten urząd. Sejmik przedsejmowy 25 sierpnia 1639 roku wstawił się za starostą grabowieckim w sprawie rewizji jego dziedzicznej majątności Uhrynowa²⁰.

Hieronim Jełowicki na forum sejmikowym w Chełmie po raz pierwszy wystąpił 11 września 1623 roku, kiedy spośród innych uczestników sejmiku deputackiego poparł kandydaturę J. Skaszewskiego, podkomorzego chełmskiego, na deputata²¹. Sam H. Jełowicki, już jako starosta chełmski, został wybrany na **deputata** do Trybunału na sejmiku 12 września 1633 roku²². Uczestniczył w sejmiku przedsejmowym 9 grudnia 1636 roku, kiedy to szlachta zleciła mu (i przeznaczyła na to pieniądze) wymurowanie sklepu „dla chowania ksiąg ziemskich”, remont ratusza w Chełmie oraz przepisanie ksiąg ziemskich chełmskich i krasnostawskich (powtórnie podobne

¹⁴ *Urzednicy wojewodztwa belskiego...*, s. 51 (nr 216).

¹⁵ Archiwum Narodowe w Krakowie, Archiwum Sanguszków, Teki Rzymskie, teka XXXIII/17 [wypis 16 sierpnia 1619 r.].

¹⁶ BZNO Lauda, s. 101 (nr 69), 103 (nr 71), 105 (nr 74), 109 (nr 77), 113 (nr 79), 116 (nr 80).

¹⁷ Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (dalej: AGAD), Archiwum Radziwiłłów, dz. II, 1012, s. 1.

¹⁸ BZNO Lauda, s. 137 (nr 93), 139 (nr 94).

¹⁹ О. Вінниченко, *Депутати Коронного трибуналу...*, s. 309.

²⁰ BZNO Lauda, s. 156 (nr 103), 157 (nr 105), 162 (nr 106).

²¹ ASZCh, s. 142.

²² О. Вінниченко, *Депутати Коронного трибуналу...*, с. 302.

zadanie i pieniądze otrzymał na sejmiku 25 sierpnia 1639 r.). Jełowicki został wtedy obrany posłem na sejm, a po raz drugi – już na następnym sejmiku 11 maja 1637 roku. Świadectwem jego aktywności i popularności na forum szlacheckim w Chełmie był i ten fakt, że uczestnicy sejmików przedsejmowych 9 grudnia 1636, 27 stycznia 1638, 25 sierpnia 1639 i 9 lipca 1641 roku polecieli swoim posłom przedstawić królowi i sejmowi prywatną prośbę starosty, dotyczącą rewizji tamy na Bugu w jego miasteczku Świerże²³.

Z urzędników ziemskich (nie tylko sądowych) z tego lub innego województwa, którzy mieli zaufanie wśród miejscowej szlachty, wywodził się na przykład sławny wojownik, pułkownik **Jan Bąk Lanckoroński**²⁴, który posiadał urząd podstolego (1630–1638) i chorążego (1638–1642), później kasztelana halickiego (1642–1646), ale aktywnie działał na sejmiku województwa bełskiego. Najpierw obrano go posłem na sejm konwokacyjny na sejmiku 3 czerwca 1632 roku²⁵. Brał udział w obradach sejmiku pokonwokacyjnego 2 sierpnia 1632 roku, podpisawszy jego laudum. Szlachta bełska na sejmiku 30 października 1635 roku wybrała go na posła na sejm²⁶, zaś 15 września 1636 roku²⁷ – na **deputata**. Na sejmiku elekcji 20 grudnia 1638 roku był obrany jednym z kandydatów na urząd podkomorzego bełskiego, zaś na sejmiku 9 lipca 1641 roku – ponownie posłem na sejm. Także uczestnicy sejmików przedsejmowych, 9 grudnia 1636, 30 stycznia 1638, 25 sierpnia 1639, 9 lipca 1641, 11 stycznia 1645 i 13 września 1646 roku, w instrukcjach dla posłów regularnie prosili o ukontentowanie „krwawych zasług” J. Bąka Lanckorońskiego (ostatni raz już jako nieboszczyka)²⁸. Taka jego aktywność właśnie na sejmiku bełskim była szczególnie niezwykła, ponieważ akta sejmiku ziemi halickiej – mimo że posiadał tam urzędy ziemskie i nawet senatorski – w ogóle nie wspominają Bąka Lanckorońskiego (choć należy wziąć pod uwagę stan zachowania dokumentacji sejmiku halickiego).

Deputaci rekrutowali się wśród przedstawicieli rodzin magnackich, którzy posiadali lub otrzymali w przyszłości godność senatorską. Wśród nich byli na przykład krajczy koronny i starosta bełski **Jan Daniłowicz**, którego szlachta bełska obrała **deputatem** do Trybunału na sejmiku 12 września 1605 roku²⁹, a posłem na sejm – na sejmiku 27 marca 1607 roku³⁰ (brak danych o innej jego aktywności na forum sejmikowym w Bełzie), czy kasztelan chełmski **Samuel Koniecpolski**, którego ojciec uczestniczył w zjazdach szlachty chełmskiej jeszcze w latach 70. XVI wieku³¹. Sam Samuel brał udział w nadzwyczajnym sejmiku w Chełmie 15 października 1610 roku,

²³ ASZCh, s. 187–188, 194–195, 204, 206, 213, 228.

²⁴ S. Cynarski, *Dzieje rodu Lanckorońskich z Brzezia od XIV do XVIII wieku. Sprawy kariery urzędniczej i awansu majątkowego*, Warszawa – Kraków 1996, s. 223–224.

²⁵ AGAD, Archiwum Zamoyskich, 3083, s. 43.

²⁶ BZNO Lauda, s. 139 (nr 94), 145 (nr 100).

²⁷ O. Вінниченко, *Депутати Коронного трибуналу...*, s. 311.

²⁸ BZNO, sygn. 1926, k. 77 v.; BZNO Lauda, s. 156 (nr 103), 157 (nr 105), 162 (nr 106), 168 (nr 110), 176 (nr 110), 196 (nr 121), 201–202 (nr 123).

²⁹ Центральний державний історичний архів України у Львові (ЦДАУЛ), ф. 1, оп. 1, спр. 196, с. 222, 31/50.

³⁰ BZNO Lauda, s. 79 (nr 44).

³¹ ASZCh, s. 25, 32.

kiedy wspólnie z innymi oblatował jego laudum w księgach grodzkich chełmskich. Podczas sejmiku z 11 września 1623 roku, już jako kasztelan chełmski, był jednym z pretendentów na urząd deputacki, lecz otrzymał tylko dwa głosy³². Wreszcie, na sejmiku 14 września 1626 roku został wybrany na **deputata** do Trybunału³³, a uczestniczył także w sejmiku deputackim 15 września 1631 roku. Sejmik przedsejmowy 14 grudnia 1634 roku polecał posłom prosić króla i sejm, aby konstytucje sejmowe, dotyczące zniesienia służ i tam na rzekach portowych, nie były zastosowane do służby na Bugu we wsi Husynne, majątności kasztelana chełmskiego. Podobną prośbę o rewizję tamy husińskiej wpisano do instrukcji sejmików przedsejmowych 9 grudnia 1636, 27 stycznia 1638 i 25 sierpnia 1639 roku³⁴.

Inna grupa to klienci magnatów, którzy pozostawali w zależności od swego patrona, więc bronili jego interesów, w tym na sejmikach i w Trybunale.

Aktywność **Adama Rudnickiego**, ewangelika³⁵ i wieloletniego urzędnika Daniłowiczów, a później Sobieskich, na sejmiku w Chełmie początkowo była powiązana z funkcjami fiskalnymi³⁶. Już będąc podstarościem chełmskim, brał udział w sejmiku chełmskim 25 sierpnia 1616 roku; wtedy jego uczestnicy powierzyli mu ściąganie dwóch poborów i dwóch opłat czopowego. Również na poborcę został wyznaczony podczas skomplikowanego zjazdu w Chełmie 21–23 października 1620 roku, który po klęsce cecorskiej uchwalił werbunek żołnierza powiatowego i pobór na jego utrzymanie. Część szlachty pod kierownictwem marszałka Skaszewskiego, podkomorzego chełmskiego, nie pozwoliła jednak na zwiększenie płacy żołnierskiej, w wyniku czego doprowadziła ten zjazd do rozejścia się bez powzięcia uchwał. A. Rudnicki był wśród tych szlachciców, którzy manifestowali przeciwko działalności marszałka i jego zwolenników, między innymi podpisał deklarację w tej sprawie. Uczestniczył w sejmiku nadzwyczajnym 13 lutego 1622 roku, który zobowiązał go oblatować uchwalone laudum do akt grodzkich krasnostawskich – jako „obywatela ziemi naszej”, a także urzędnika tego grodu. Podczas sejmiku 11 września 1623 roku głosował na podkomorzego Skaszewskiego i wspólnie z innymi uczestnikami poparł jego kandydaturę na deputata ziemi chełmskiej³⁷. Na sejmiku przedsejmowym 12 grudnia 1628 roku miał być obrany posłem ziemi chełmskiej na przyszłoroczny sejm zwyczajny³⁸. Sejmik relacyjny 24 stycznia 1636 roku mianował podstarościę krasnostawskiego jednym z trzech urzędników grodzkich, deputowanych do rachunków z poborą chełmskim³⁹. W tym samym roku miała się odbyć elekcja podsędka chełmskiego, której uczestnicy wybrali Rudnickiego jako jednego z czterech kan-

³² Ibidem, s. 107–108, 141.

³³ BK, sygn. 201, k. 295–296 v.

³⁴ ASZCh, s. 166, 176, 194, 204, 213.

³⁵ S. Tworek, *Walka z braćmi polskimi w Lublinie w XVII wieku*, „Rocznik Lubelski” 1962, T. IV, s. 34–35.

³⁶ Był poborcą chełmskim jeszcze w 1613 r. (J. Ternes, *Sejmik chełmski za Wazów [1587–1668]*), Lublin 2004, s. 115).

³⁷ ASZCh, s. 125, 132–133, 135–136, 140, 142.

³⁸ J. Ternes, *Sejmik chełmski...*, s. 177.

³⁹ ASZCh, s. 185.

dydatów na ten urząd⁴⁰. Wreszcie, na sejmiku 14 września 1643 roku, został obrany **deputatem** do Trybunału⁴¹.

Wśród deputatów byli przedstawiciele starych i szanowanych rodzin, którzy ze względu na swoje pochodzenie cieszyli się szacunkiem i wsparciem lokalnej społeczności szlacheckiej, także wówczas, kiedy nie wykazywali aktywności publicznej i nie zajmowali żadnego urzędu. Wśród nich można wymienić **Jakuba Trzczińskiego**, który na sejmiku 13 września 1621 roku jednogłośnie został wybrany na **deputata**, choć ani wcześniej, ani później nie odznaczył się w szczególny sposób w działalności sejmiku bełskiego (wiadomo tylko, że 24 kwietnia 1623 r. brał udział w corocznym okazowaniu szlachty województwa bełskiego)⁴². Oczywiście jego obraniu sprzyjała aktywność publiczna przedstawicieli jego rodu z poprzednich pokoleń, ponieważ Trzczińscy regularnie uczestniczyli w zjazdach bełskich pod koniec XVI i na początku XVII wieku.

Prezentowanych „biografii sejmikowych” niektórych, wybranych deputatów bełskich i chełmskich nie można uznać za typowe dla każdego deputata. Kariera każdego szlachcica, który działał na sejmiku swego województwa oraz reprezentował go na zewnątrz, rozwijała się indywidualnie i w rzeczywistości była wyjątkowa. Pokazane przykłady stanowią jednak ramy, w których mogła się realizować działalność sejmikowa przeciętnego szlachcica. Możemy mówić o pewnych modelach, które są przykładem miejsca funkcji deputata w karierze „sejmikowej” poszczególnego szlachcica. Wybór na sędziego do Trybunału mógł się stać:

- punktem wyjściowym dla przyszłego awansu społecznego;
- jedynym osiągnięciem w sferze publicznej;
- pojedynczym epizodem z działalności publicznej, naturalnie wpisującym się w jej przebieg, lecz niebędącym czynnikiem decydującym o jej rozwoju;
- zwykłym wydarzeniem dla działacza sejmikowego, który stosunkowo regularnie wykonywał obowiązki sędziego Trybunału Koronnego.

W każdym razie funkcja deputata nie została zmonopolizowana w rękach niewielkiej liczby osób, pozostawała częścią kariery publicznej, lecz nie trybem życia dla poszczególnych szlachciców.

BIBLIOGRAFIA

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie.
Archiwum Radziwiłłów, dz. II, 1012.
Archiwum Zamoyskich, 3083.

⁴⁰ *Urzednicy województwa bełskiego...*, s. 175 (nr 1305).

⁴¹ О. Вінниченко, *Депутати Коронного трибуналу...*, с. 319.

⁴² BZNO Lauda, s. 104 (nr 72).

Archiwum Narodowe w Krakowie, Archiwum Sanguszków, Teki Rzymskie, teka XXXIII/17.
 Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku, rkps 201.
 Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
 rkps 1926, rkps 15964, t. I, vol. 1: Lauda sejmikowe bełskie 1572–1673 (BZNO Lauda).
 Центральний державний історичний архів України у Києві (ЦДІАУК), ф. 25 (Луцький
 градський суд), оп. 1, спр. 183, 198.
 Центральний державний історичний архів України у Львові (ЦДІАУЛ), ф. 1 (Белзький
 градський суд), оп. 1, спр. 196.

Źródła drukowane

Akta sejmikowe ziemi chełmskiej 1572–1668 (ASZCh), oprac. W. Bondyra, H. Gmiterek,
 J. Ternes, Lublin 2013.
Volumina Legum (VL), Petersburg 1859, t. III.

Opracowania

Cynarski S., *Dzieje rodu Lanckorońskich z Brzezia od XIV do XVIII wieku. Sprawy kariery
 urzędniczej i awansu majątkowego*, Warszawa – Kraków 1996.
 Ternes J., *Sejmik chełmski za Wazów (1587–1668)*, Lublin 2004.
 Tworek S., *Walka z braćmi polskimi w Lublinie w XVII wieku*, „Rocznik Lubelski” 1962,
 T. IV, s. 21–44.
Urzednicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV–XVIII wieku. Spisy, oprac.
 H. Gmiterek, R. Szczygieł, Kórnik 1992.
 Вінниченко О., *Депутати Коронного трибуналу 1632–1647 рр.*, „Вісник Львівського
 університету. Серія історична” 2009, вип. 44, с. 279–329.
 Вінниченко О., *Депутатські сеймики Белзького і Руського воєводства в останній
 чверті XVI – першій половині XVII століття: організація та невиборчі функції*
 [w:] *Patrimonium. Studii z ranniomodernoi istorii Centralno-Schidnoi Evropy*, за
 ред. В. Михайловського і Я. Столицького, Київ – Краків 2015, т. I, с. 169–188.